

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

C91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Суслікова Ніна	АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС: ПОДАТКИ ТА ЇХ РОЛЬ У ДЕРЖАВІ	142
Тарасенко Кристина	ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТИВ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	146
Тимчаковська Анна	ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ ДОКАЗІВ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДОКУМЕНТУВАННІ	149
Уцеховський Максим	СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ МОЛОДІ	153
Федорук Світлана	СТРАТЕГІЇ ЕМОЦІЙНОЇ ПОЛЯРИЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДЕБАТАХ: ЛІНГВОПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСКУРСУ ПОПУЛІЗМУ	156
Цимбал С	ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА: ПОХОДЖЕННЯ ТА ІСТОРІЯ ТЕРМІНУ	159
Чабаненко Аліна	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ	164
Шафаренко Андрій Проноза Інна	ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	168

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Волков Максим	UKRAINE FACILITY ТА UKRAINE SUPPORT LOAN (2024–2027) ЯК МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ	173
Наумкіна Світлана	ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ,	178

Список використаних джерел:

1. Jorgensen M. V., Fillips L. Dzh. Diskurs-analiz. Teoriya i Mehtod. London, 2002.
2. Лаклау Е. Популістський розум / пер. з англ. Київ: Видавництво Жупанського, 2019. 192 с.
3. Муфф Ш. Агоністика. Політичні аспекти публічного простору / пер. з англ. Київ: Комубук, 2021. 216 с.

**ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА:
ПОХОДЖЕННЯ ТА ІСТОРІЯ ТЕРМІНУ**

Цимбал С. Ю.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності «Політологія»

Університет Ушинського,

м. Одеса. Україна

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується стрімким зростанням ролі інформації та комунікативних технологій у політичному, військовому та соціальному житті держав. Інформаційний простір став ареною для інформаційних війн, тобто не лише сферою обміну знаннями, але й окремим полем глобального протиборства, у межах якого держави та інші актори міжнародних відносин реалізують власні стратегічні інтереси. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження феномену інформаційної війни як інструменту впливу на громадську думку, масову свідомість, політичні процеси та зовнішньополітичні стратегії держав.

Проблематика інформаційних війн є особливо актуальною в умовах російсько-української війни. Інформаційний складник став невід'ємною складовою гібридної війни.

У політологічному дискурсі слід відзначити плюралізм підходів до визначення поняття «інформаційна війна». Здебільшого інформаційну війну трактують як форму інформаційного протиборства між державами, політичними, економічними чи соціальними інститутами, недержавними акторами тощо.

Слід відзначити, що «Термін «інформаційна війна» набув широкого розповсюдження після завершення американськими військовими операції «Буря в пустелі». В ході даної операції була задіяна так звана «інформаційна зброя», котра довела свою ефективність та набула широкої популярності. У 1992 році Головний штаб Міністерства оборони США видає директиву «Інформаційна війна», в якій міститься детальна інструкція підготовки до такого роду війн. Трохи згодом, на базі концепцій інформаційної війни Об'єднаний комітет начальників штабів США ухвалив документ, що отримав назву «Загальні погляди на період до 2010 року», в якому деталізував та вдосконалив доктрину інформаційної війни» [1, с. 2].

Попри відносну новизну самого терміну «інформаційна війна», практика використання інформації як інструменту впливу має давню історію. Елементи інформаційного протиборства використовувалися у Стародавньому світі. Зокрема, йдеться про залякування, дезінформацію, поширення чуток тощо у процесі комунікації «обличчям до обличчя». В епоху Середньовіччя інформаційний вплив набув релігійного та ідеологічного характеру, а головними комунікаторами (відправниками інформації) стали інститути церкви та монархії. Недарма конгрегація пропаганди виникла саме у 1622 році як частина уряду Католицької церкви. Варто погодитись із оцінкою Г. Почепцова у визначенні періодизації розвитку інформаційних війн: релігійна інформаційна війна, тоталітарна інформаційна війна, комерційна інформаційна війна, комунікативна війна. Г. Почепцов зазначає: «релігійна – вона, зокрема, була спрямована на виправлення поведінки, дозволеної в минулі століття, інструментарій ішов як від людини – молитва, так і до людини – проповідь; тоталітарна, яка виникає з появою технічної підтримки, що охоплює все населення одночасно, це час

Гітлера і Сталіна, інструментарій – мас-медіа, пропаганда мала монологічний характер, позитивно описуючи себе і негативно ворогів; комерційна: інструментарій – реклама і паблік рілейшнз, які диктують нам наш світ споживання; комунікативна: інструментарій – інтернет, соцмережі, де створюються індивідуально орієнтовані повідомлення, від яких важко ухилитися; майбутня...» [2].

У Новий час інформаційний вплив почав використовуватися у боротьбі між державами. Особливого значення він набув під час Французької революції та наполеонівських воєн (від Аустерліца до Ватерлоо).

Якісно новий етап розвитку інформаційних війн розпочався у XX столітті. Цьому сприяло поява системи масмедіа (засобів масової комунікації), таких як преса, радіо, телебачення. Саме в цей період інформаційна війна перетворюється на важливий елемент міжнародної політики. У роки Першої та Другої світових війн держави активно використовували пропаганду для мобілізації населення, деморалізації противника та формування міжнародної підтримки.

Окремий етап інформаційної війни безпосередньо пов'язується зі становленням двополярного світу та протистояння у формі «холодної війни» між США та СРСР. У цей період інформаційна війна стала невід'ємною складовою глобального геополітичного конфлікту. Усі без виключення медіа ресурси – від преси до кінематографа використовувалися як інструменти впливу на громадську думку. У цей період почали формуватися сучасні концепції інформаційно-психологічних операцій та стратегічних комунікацій.

Вже доводилось зазначати, що «Інформаційні війни стали однією із головних ознак сучасності. Вони не лише є продовженням інформаційного протистояння у напрямку використання комунікативних технологій під час загострення гібридних конфліктів, або невід'ємною інформаційною частиною бойових дій. Інформаційна війна постала в якості окремого, самостійного комунікативного феномену, який використовується на різних рівнях політичної взаємодії – від партійної боротьби під час виборів та «війн компроматів» між окремими політиками до протистояння бюрократичних та олігархічних кланів і

груп інтересів у публічній політиці. Інформаційна війна посідає важливе місце у формуванні зовнішньополітичних стратегій держав. Тобто, інформаційна війна стає частиною внутрішньополітичної та зовнішньополітичної взаємодії» [3, с. 97].

На сучасному етапі інформаційна війна охоплює політичну, економічну, дипломатичну та культурну складові міжнародних відносин. Основними інструментами сучасної інформаційної війни є пропаганда, дезінформація, кібератаки, маніпуляція громадською думкою, інформаційно-психологічні операції та контроль над інформаційними потоками. Слід погодитись із наступною думкою: «Модель політичної пропаганди майбутнього усе ще залишається не визначеною, але деякі тренди вже можна відслідкувати. Зокрема, йдеться про емоційність повідомлень, ігнорування, або спотворення фактів (спін-докторінг), анонімність джерел інформації («шкарпетові ляльки»), поділ суспільства на «ми» та «вони», спрощення інформаційних повідомлень, акцент на залякуванні аудиторії тощо» [4].

Сучасні інформаційні війни характеризуються високим рівнем технологічності та глобальним масштабом. Інтернет, соціальні мережі та цифрові платформи створили нові можливості для поширення інформаційного впливу. Водночас це суттєво ускладнило механізми протидії інформаційним загрозам, оскільки інформаційний простір динамічно розвивається та змінюється.

Відтак, поняття «інформаційна війна» сформувалося внаслідок становлення інформаційного суспільства та трансформації міжнародних відносин у другій половині XX століття – першій чверті XXI століття. Водночас практика використання інформації як засобу боротьби має багатовікову історію. Еволюція форм і методів інформаційного впливу свідчить про перетворення інформації на один із ключових ресурсів сучасної політики та міжнародної безпеки. Сучасні інформаційні війни стали важливим чинником формування внутрішньої та зовнішньої політики.

Список використаних джерел:

1. Громовенко К. В., Кушнір В. В. Інформаційна війна: поняття, зміст та основні форми. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2024. Т. 35 (74). № 2. С. 1–6.
2. Почепцов Г. Пропаганди різні потрібні, пропаганди різні важливі. *Детектор медіа*. 13 квітня 2025 року. URL: <https://detector.media/infospace/article/239940/2025-04-13-propagandy-raznye-nuzhny-propagandy-raznye-vazhny/>
3. Проноза І. І., Цимбал С. Ю. Інформаційна війна в сучасних інтернет-комунікаціях: українсько-європейські практики та виклики. *Політикус*. 2025. Вип. 3. С.97-102. URL: https://politicus.od.ua/3_2025/17.pdf
4. Яковлев Д. В. Політична пропаганда та соціальний час: міфологія майбутнього. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Фенікс, 2025. Т. 2. С. 380-383. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6dc20c2c-ddc4-46ea-9e5b-3fe10551e921/content>*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**